

De vrouw van de tijdreiziger

Audrey Niffenegger bij Boekerij:

De vrouw van de tijdreiziger (The Time Traveler's Wife)

De tweeling van Highgate

Audrey Niffenegger

De vrouw
van de
tijdreiziger

Eerste druk 2004
Tiende druk 2022

ISBN 978-90-599-0085-1
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Time Traveler's Wife* (Houghton Mifflin Harcourt)
Vertaling: Jeannet Dekker
Omslagontwerp: HildenDesign, München
Omslagbeeld: Liv friis-larsen/Shutterstock (mensen) en Subbotina
Anna/Shutterstock (bloemen)
Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

© 2003 by Audrey Niffenegger
© 2004 voor de Nederlandse taal: Arena Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De tijd van de klok is onze bankier, belastinginner, politieagent;
deze innerlijke tijd is onze echtgenote.

– J. B. PRIESTLEY, 'Man and Time'

'Liefde na liefde'

Ooit zal er een moment zijn
waarop je jezelf opgetogen
zult begroeten
voor je eigen deur, in je eigen spiegel,
en jullie elkaar glimlachend welkom zullen heten,

en zullen zeggen, ga zitten. Eet.
Je zult de vreemde die je zelf was opnieuw liefhebben.
Geef wijn. Geef brood. Geef je hart terug
aan zichzelf, aan de vreemde die van je heeft gehouden

je hele leven lang, die je omwille van een ander
hebt genegeerd, die je als geen ander kent.
Haal de liefdesbrieven uit de boekenkast,

de foto's, de wanhopige kattedelletjes,
krab je beeld van de spiegel.
Ga zitten. Vier je leven.

— DEREK WALCOTT

Voor

ELIZABETH HILLMAN TAMANDL

20 mei 1915 - 18 december 1986

en

NORBERT CHARLES TAMANDL

11 februari 1915 - 23 mei 1957

PROLOOG

CLARE: Achtergelaten worden is zwaar. Ik wacht op Henry, niet wetend waar hij is, me afvragend of hij in orde is. Het is moeilijk om degene te zijn die achterblijft.

Ik houd mezelf bezig. Dan gaat de tijd sneller.

Ik ga alleen slapen en word alleen wakker. Ik wandel. Ik werk tot ik moe ben. Ik kijk naar de wind die speelt met de rommel die de hele winter onder de sneeuw heeft gelegen. Alles lijkt zo eenvoudig, tot je erover gaat nadenken. Waarom versterkt afwezigheid de liefde?

Lang geleden gingen de mannen naar zee en stonden de vrouwen aan de waterkant op hen te wachten, de horizon afspeurend naar een klein scheepje. Nu wacht ik op Henry. Hij verdwijnt zonder het te willen, zonder te waarschuwen. Ik wacht op hem. Elk moment dat ik wacht, voelt als een jaar, een eeuwigheid. Elk moment is even traag en doorzichtig als glas. Door elk moment heen zie ik andere oneindige momenten die achter elkaar staan te wachten. Waarom gaat hij ergens heen waar ik hem niet kan volgen?

HENRY: Hoe voelt het? *Hoe het voelt?*

Soms voelt het alsof je aandacht even is afgedwaald. Dan besef je opeens, met een schok, dat het boek dat je in je handen hield, het rode geruite katoenen overhemd met de witte knopen, de zwarte lievelingsspijkerbroek en de bruine sokken waarvan een hiel bijna door is, de woonkamer, de fluitketel in de keuken die op het punt stond om te gaan fluiten: dat dit alles is verdwenen. Je staat, poedelnaakt, tot aan je enkels in het ijsskoude water in een greppel langs een of ander onbekend platte-landsweggetje. Je wacht een minuut om te zien of je misschien in een flits terugkeert naar je boek, je woning enzovoort. Na vijf minuten lang

vloeken en rillen en hopen dat je misschien zult terugkeren begin je in zomaar een richting te wandelen, tot je uiteindelijk op een boerderij stuit, waar je de keus hebt tussen stelen of uitleggen. Als je steelt, kun je in de cel belanden, maar uitleggen is saaier, kost meer tijd en komt uiteindelijk ook neer op liegen, zodat je soms alsnog in de cel terecht komt, dus wat maakt het ook uit.

Soms heb je het gevoel dat je te snel bent opgestaan, ook al heb je half liggen slapen in je bed. Je hoort het bloed suizen in je hoofd, je bent duizelig en hebt het gevoel dat je elk moment om kunt vallen. Je handen en voeten tintelen en zijn er dan helemaal niet meer. Je bent weer op een andere plaats dan je dacht. Het duurt maar heel even, je hebt net genoeg tijd om je vast te houden, om met je armen te zwaaien (waarbij je mogelijk jezelf of waardevolle bezittingen beschadigt) en dan glijd je op donderdag 6 augustus 1981 om zestien minuten over vier 's nachts over het mosgroene tapijt in de gang van Motel 6 in Athens, Ohio, en stoot je je hoofd tegen de deur van iemands kamer, waarop deze persoon, ene mevrouw Tina Schulman uit Philadelphia, de deur opent en begint te schreeuwen omdat er een naakte, bewusteloze man met schaaftwonden aan haar voeten ligt. Je komt met een hersenschudding bij in het regionale ziekenhuis, met voor de deur van je kamer een agent die naar een krakende transistorradio zit te luisteren die verslag doet van de wedstrijd van de Phillies. Gelukkig zak je weer weg in bewusteloosheid en word je een paar uur later wakker in je eigen bed, terwijl je vrouw zich met een bezorgd gezicht over je heen buigt.

Soms voel je je buiten zinnen van vreugde. Alles straalt en heeft een aura, en opeens word je ontzettend misselijk en ben je weg. Je kotst een paar geraniums in een buitenwijk onder, of de tennisschoenen van je vader, of de vloer van je eigen badkamer, drie dagen eerder, of een houten trottoir in Oak Park, Illinois, rond 1903, of een tennisbaan op een fraaie herfst dag in de jaren vijftig, of je eigen blote voeten, op talloze verschillende tijden en plaatsen.

Hoe voelt het?

Het voelt precies als een van die dromen waarin je opeens beseft dat je een examen moet doen waarvoor je niet hebt geleerd en dat je geen kleren draagt. En dat je je portefeuille thuis hebt laten liggen.

Daarbuiten, zwevend door de tijd, verander ik, word ik een wanho-

pige versie van mezelf. Ik word een dief, een zwerver, een dier dat wegrent en zich verstoppt. Ik laat oude vrouwtjes schrikken en kinderen versteld staan. Ik ben een trucje, een illusie van de bovenste plank, zo ongelooftwaardig dat ik in wezen echt ben.

Ligt er aan al dit komen en gaan, aan al deze verplaatsingen, logica, een regel, ten grondslag? Kan ik ook blijven waar ik ben en me met elke cel aan het heden vastklampen? Ik weet het niet. Er zijn aanwijzingen; zoals bij elke ziekte zijn er patronen, gebeurtenissen. Vermoeidheid, harde geluiden, stress, plotseling opstaan, lichtflitsen: al die dingen kunnen een aanval veroorzaken. Maar: ik kan op bed de *Times* van zondag liggen lezen, met een kop koffie in mijn hand en Clare die naast me ligt te soezen, en dan opeens bevind ik me in 1976 en zie mijn dertienjarige ik het grasveld van mijn opa en oma maaien. Sommige aanvallen duren maar een paar seconden; het is net alsof je naar een autoradio luistert die moeite heeft het signaal van een bepaald station vast te houden. Soms bevind ik me tussen mensenmassa's, publiek, menigten. Even vaak ben ik alleen, op een akker, in een huis, in een auto, op het strand, in een middelbare school in het holst van de nacht. Ik ben bang dat ik in een cel, in een lift vol mensen of midden op een snelweg terecht zal komen. Ik kom uit het niets, naakt. Hoe kan ik dat uitleggen? Het is me nooit gelukt iets mee te nemen. Geen kleren, geen geld, geen identiteitsbewijs. Ik besteed een groot deel van mijn uitstapjes aan het zoeken naar kleren en schuilplaatsen. Gelukkig draag ik geen bril.

Het is eigenlijk best wel ironisch. Al mijn geneugten zijn knusse: het genot van een fauteuil, de bedaarde verrukking van huiselijkheid. Ik vraag slechts om nederige genoegens. Een detectiveroman in bed, de geur van Clares lange roodblonde haar dat nog vochtig is van het wassen, een ansicht van een vriend op vakantie, een oplossend wolkje melk in de koffie, de zachte huid onder Clares borsten, een keurig rechte rij boodschappentassen die op het aanrecht staan te wachten tot ze zullen worden uitgepakt. Ik vind het heerlijk om na sluitingstijd door het magazijn van de bibliotheek te dwalen en voorzichtig de ruggen van de boeken aan te raken. Dat zijn dingen waarnaar ik hevig kan smachten als ze me door de grillen van de Tijd worden ontnomen.

En Clare, altijd Clare. Clare 's morgens, slaperig en met een rimpelig gezicht. Clare die papier aan het maken is, haar armen in de schepkuip

doopt, de pulp omhooghaalt en die even schudt, zodat de vezels zich vermengen. Clare die leest, met haar haar dat over de rugleuning van de stoel hangt, die voor het naar bed gaan haar rode handen vol kloven met crème insmeert. Ik hoor Clares lage stem vaak in mijn oor.

Ik vind het vreselijk om ergens te zijn waar zij niet is, in een tijd waar zij niet is. En toch ga ik altijd, en ze kan me niet volgen.

I

De man buiten de tijd

O, *niet* omdat geluk blijvend bestaat,
dat voorbarige voorspel van een naderend verlies.

Maar omdat hier zijn veel is, en omdat blijkbaar
alles van hier ons behoeft, dit verdwijnende, dat ons
zo bijzonder betreft. Ons, meer dan alles verdwijnenden.

... Ach, wat nemen wij mee
naar die andere betrokkenheid? Niet het vermogen te zien,
dat wij hier langzaam leerden, niets van wat zich hier voltrok. Niets.
De smart dus. Voor alles de zwaarte van het zijn dus,
de lange ervaring der liefde, – dus louter
wat onzegbaar is.

– RAINER MARIA RILKE, ‘De negende elegie’ (fragment)

EERSTE AFSPRAAKJE, EEN

Zaterdag 26 oktober 1991 (Henry is 28, Clare is 20)

CLARE: In de bibliotheek is het koel en het ruikt er naar tapijtreiniger, hoewel ik alleen maar marmer zie. Ik teken het gastenboek: *Clare Abshire, 11.15 uur, 26-10-'91, Bijzondere Collecties*. Ik ben nog nooit in de Newberry Library geweest, en nu ik voorbij de duistere, sombere ingang ben, voel ik me opgewonden. Ik krijg een soort kerstgevoel van de bibliotheek, die ik als een grote doos vol prachtige boeken beschouw. De lift is spaarzaam verlicht en bijna geruisloos. Ik stap op de tweede verdieping uit en vul een aanvraagformulier voor een lenerspasje in, en daarna ga ik naar boven, naar de Bijzondere Collecties. De hakken van mijn laarzen maken een tikkend geluid op de houten vloer. De zaal is stil en vol, met overal lezers rond massieve, zware tafels waarop stapels boeken liggen. Het herfstige ochtendlicht van Chicago valt door de hoge ramen naar binnen. Ik loop naar de balie en pak een stapel aanvraagbriefjes. Ik ben bezig met een werkstuk voor het vak kunstgeschiedenis. Het onderwerp is de Chaucer-editie van Kelmscott Press. Ik zoek het boek op en vul er een aanvraagbriefje voor in. Maar ik wil ook weten hoe er bij Kelmscott papier werd gemaakt. De catalogus is niet echt duidelijk. Ik loop terug naar de balie en vraag om hulp. Terwijl ik aan de vrouw uitleg waarnaar ik op zoek ben, kijkt ze over mijn schouder naar iemand achter me. 'Misschien kan meneer DeTamble u helpen,' zegt ze. Ik draai me om, ervan uitgaand dat ik alles nog een keer moet uitleggen, en ontdek dat ik oog in oog met Henry sta.

Ik ben sprakeloos. Daar staat Henry, kalm, met kleren aan, jonger dan ik hem ooit heb gezien. Henry werkt in de Newberry Library en staat hier voor me, in het heden. In het hier en nu. Ik ben buiten zinnen

van vreugde. Henry kijkt me geduldig aan, onzeker maar beleefd.

‘Kan ik u ergens mee helpen?’ vraagt hij.

‘Henry!’ Ik moet me beheersen om hem niet te omhelzen. Het is duidelijk dat hij me nog nooit van zijn leven heeft gezien.

‘Kennen we elkaar? Het spijt me, ik kan me niet...’ Henry kijkt bezorgd om zich heen, bang dat dit de lezers en zijn collega’s op zal vallen. Hij speurt zijn geheugen af en beseft dat een toekomstige ik dit meisje dat voor hem staat te stralen van geluk ooit moet hebben ontmoet. Toen ik hem voor het laatst zag, sabbelde hij op de Weide aan mijn tenen.

Ik probeer het uit te leggen. ‘Ik ben Clare Abshire. Ik heb je gekend toen ik nog een klein meisje was...’ Ik weet niet wat ik moet doen omdat ik verliefd ben op een man die voor me staat maar die me zich helemaal niet kan herinneren. Voor hem ligt alles in de toekomst. Ik heb zin om te lachen omdat dit allemaal zo vreemd is. Ik word overspoeld door jaren van herinneringen aan Henry, terwijl hij me stomverbaasd en angstig aankijkt. Henry die de oude vissersbroek van mijn vader draagt, die me geduldig de tafels, Franse werkwoorden, de hoofdsteden van alle staten overhoort; Henry die lacht om een of andere vreemde lunch die ik op zevenjarige leeftijd mee naar de Weide heb genomen; Henry in een smoking, die op mijn achttiende verjaardag met bevende handen de manchetknopen van zijn overhemd losmaakt. Hier! Nu! ‘Ga je mee een kop koffie drinken, of een hapje eten of zoiets...’ Hij zal toch wel ja zeggen? Deze Henry, die in het verleden en in de toekomst van me houdt, moet nu toch ook van me houden, als een of andere echo uit een andere tijd? Tot mijn grote opluchting zegt hij ja. We spreken, de hele tijd gadegeslagen door de verbaasde vrouw achter de balie, af dat we elkaar vanavond in een nabijgelegen Thais restaurant zullen treffen, en ik ga weg. Ik denk helemaal niet meer aan Kelmscott of Chaucer, maar zweef langs de trappen naar beneden en door de hal naar buiten, de oktoberzon van Chicago in. Ik ren schreeuwend van vreugde door het park, terwijl hondjes en eekhoorns voor mijn voeten wegstuiven.

HENRY: Het is een doodgewone dag in oktober, zonnig en fris. Ik ben op de derde verdieping van de Newberry in een klein vertrek zonder ramen, waar een constante luchtvochtigheid heerst, bezig een verzame-

ling gemarmerd papier te catalogiseren die onlangs aan de bibliotheek is geschonken. Het papier is schitterend, maar catalogiseren is saai werk, en ik verveel me en heb medelijden met mezelf. Eigenlijk voel ik me oud, op de manier waarop alleen iemand van achtentwintig zich oud kan voelen nadat hij de halve nacht veel te dure wodka heeft zitten drinken en vergeefse pogingen heeft gedaan om weer bij Ingrid Carmichel in een goed blaadje te komen. We hebben de hele avond ruziege maakt, en nu kan ik me niet eens meer herinneren waarover. Het bonkt in mijn hoofd. Ik moet koffie hebben. Ik laat het gemarmerde papier in een toestand van beheerste chaos achter en loop door het kantoor en langs de balie in de leeszaal. Ik blijf staan wanneer ik de stem van Isabelle hoor: 'Misschien kan meneer DeTamble u helpen.' Daarmee bedoelt ze: *Hé, Henry, rat, waar wilde jij zo stiekem heen gaan?* En dan draait dit verbazingwekkend mooie slanke meisje met lichtrood haar zich om en kijkt me aan alsof ik haar persoonlijke verlosser ben. Mijn maag draait zich om. Blijkbaar kent ze me, maar ik ken haar niet. God mag weten wat ik dit stralende schepsel heb verteld, aangedaan, beloofd, en daarom ben ik gedwongen om in mijn beste bibliothecaristaaltje te zeggen: 'Kan ik u ergens mee helpen?' Het meisje zegt min of meer ademloos: 'Henry!' op een bijzonder beeldende manier die me ervan overtuigt dat we op zeker moment samen iets echt geweldigs moeten hebben beleefd. Dat maakt het nog veel erger dat ik niets van haar weet, niet eens haar naam. Ik zeg: 'Kennen wij elkaar?' en Isabelle werpt me een blik toe die zegt: *Wat ben je toch een lul.* Maar het meisje zegt: 'Ik ben Clare Abshire. Ik heb je gekend toen ik nog een klein meisje was,' en vraagt of ik zin heb om ergens een hapje te gaan eten. Ik zeg ja, stomverbaasd. Ze kijkt me stralend aan, hoewel ik me niet heb geschoren en een kater heb en gewoon niet op mijn best ben. We spreken af dat we vanavond uit eten gaan, bij Beau Thai, en Clare, die nu weet dat ze me later in elk geval weer zal zien, zweeft de leeszaal uit.

Wanneer ik, verbijsterd, in de lift sta, besef ik dat een grote portie geluk uit mijn toekomst me op de een of andere manier in het heden heeft gevonden, en ik begin te lachen. Ik loop door de hal, en wanneer ik de trap naar de ingang afren, de straat op, zie ik Clare over Washington Square rennen, springend en schreeuwend, en ik barst bijna in tranen uit en ik weet niet waarom.

Later die avond

HENRY: Om zes uur haast ik me vanuit mijn werk naar huis en probeer mezelf op te doffen. Thuis is dezer dagen een piepkleine maar ongelooflijk dure eenkamerwoning op North Dearborn; ik stoot me voortdurend tegen onhandige muren, werkbladen en meubels. Stap een: de voordeur van zijn zeventien sloten halen, de woonkamer-die-tevens-dienstdoet-als-slaapkamer instuiven en beginnen met het uittrekken van mijn kleren. Stap twee: douchen en scheren. Stap drie: hopeloos naar de diepten van mijn klerenkast staren en me langzaam realiseren dat ik niets heb wat echt schoon is. Ik vind een wit overhemd dat nog steeds in de zak van de stomerij zit. Ik besluit mijn zwarte pak, veterschoenen en een lichtblauwe stropdas aan te doen. Stap vier: dit alles aantrekken en erachter komen dat ik eruitzie als een FBI-agent. Stap vijf: om me heen kijken en beseffen dat het hier een bende is. Ik besluit Clare vanavond niet mee naar huis te nemen, ook al krijg ik de kans. Stap zes: in de manshoge spiegel in de badkamer kijken en een hoekige, woest ogende, een meter tweeëntachtig lange, tienjarige dubbelganger van Egon Schiele in een wit overhemd en het pak van een begrafenisondernemer zien staan. Ik vraag me af in wat voor soort kleren deze vrouw me heeft gezien. Ik kom natuurlijk niet in mijn eigen kleren vanuit mijn toekomst in haar verleden terecht. Ze zei toch dat ze een klein meisje was? Een stortvloed aan niet te beantwoorden vragen schiet door mijn gedachten. Ik blijf een minuut lang staan om op adem te komen. Goed. Ik pak mijn portefeuille en mijn sleutels, en daar ga ik dan: ik sluit mijn deur met de zevenendertig sloten af, ga met de kleine gammele lift naar beneden, koop rozen voor Clare bij het winkeltje in de hal, loop in recordtijd naar het restaurant, twee straten verderop, maar ben toch nog vijf minuten te laat. Clare zit al aan een tafeltje en kijkt opgelucht wanneer ze me in het oog krijgt. Ze wuift naar me alsof ze in een optocht loopt.

‘Hallo,’ zeg ik. Clare draagt een bordeauxrode fluwelen jurk en parels. Ze ziet eruit als een Botticelli op de wijze van John Graham: enorme grijze ogen, lange neus, kleine fijne mond als van een geisha. Ze heeft lang rood haar dat haar schouders bedekt en tot halverwege haar rug valt. Clare is zo bleek dat ze in het kaarslicht net een wassen beeld

lijkt. Ik steek haar de rozen toe. ‘Voor jou.’

‘Dank je,’ zegt Clare, overdreven blij. Ze kijkt me aan en merkt dat haar reactie me verbaast. ‘Je hebt me nooit eerder bloemen gegeven.’

Ik ga tegenover haar zitten. Ze fascineert me. Deze vrouw kent me; ze is niet een of andere vluchtige kennis uit mijn toekomst. De serveerster verschijnt en geeft ons de menukaarten.

‘Vertel het me,’ zeg ik.

‘Wat?’

‘Alles. Ik bedoel, begrijp je waarom ik je niet ken? Het spijt me vreselijk...’

‘O nee, dat is helemaal niet erg. Ik bedoel, ik weet... waardoor het komt.’ Clare gaat zachter praten. ‘Dat komt doordat dit voor jou allemaal nog niet is gebeurd, maar ik, tja, ik ken je al een hele tijd.’

‘Hoe lang?’

‘Een jaar of veertien. Toen ik je voor het eerst zag, was ik zes.’

‘Jezus. Heb je me vaak gezien? Of maar een paar keer?’

‘Toen ik je voor het laatst zag, vroeg je of ik je dit bij onze eerstvolgende ontmoeting wilde geven’ – Clare laat me een lichtblauw kinderdagboek zien – ‘dus hier’ – ze geeft het aan mij – ‘heb je het.’

Ik open het bij de pagina’s waartussen een stukje krantenpapier is gestoken. Op de bladzijde, die in de rechterbovenhoek door twee cockerspaniëlpuppy’s wordt opgesierd, staat een lijst met data. De lijst begint met 23 september 1977 en eindigt zestien kleine, blauwe, van puppy’s voorziene pagina’s later met 24 mei 1989. Ik tel ze. Het zijn er 152, allemaal nauwkeurig met een blauwe balpen in het grote, open school-schrift van een zesjarige opgeschreven.

‘Heb jij deze lijst gemaakt? Kloppen ze allemaal?’

‘Jij hebt ze aan me gedictieerd. Je hebt me een paar jaar geleden verteld dat je de data van deze lijst uit je hoofd had geleerd. Dus ik weet niet precies hoe deze lijst kan bestaan, ik bedoel, het lijkt wel een soort band van Möbius. Maar de data kloppen. Dankzij de lijst wist ik wanneer ik naar de Weide moest gaan om jou te zien.’ De serveerster verschijnt weer en we bestellen: *tom kha kai* voor mij en *gang mussaman* voor Clare. Een ober brengt ons thee en ik schenk ons allebei een kop in.

‘Wat is de Weide?’ Ik zit bijna te springen van opwindning. Ik ben nog

nooit iemand uit mijn toekomst tegengekomen, en zeker geen Botticelli die mij al 152 keer heeft gezien.

‘De Weide hoort bij het huis van mijn ouders in Michigan. Aan een kant ligt een bos, en aan de andere kant ligt het huis. Min of meer in het midden is een open plek van ongeveer drie meter doorsnee waar een grote steen ligt, en als je op die open plek bent, kan niemand in het huis je zien omdat het land eerst een stukje omhoog en op de plaats van de open plek weer naar beneden loopt. Ik speelde daar vroeger altijd omdat ik graag in mijn eentje speelde en dacht dat niemand wist dat ik daar was. Toen ik op mijn zesde op een dag uit school kwam en naar de open plek ging, zat jij daar opeens.’

‘Poedelnaakt en waarschijnlijk overgevend.’

‘Om eerlijk te zijn leek je jezelf behoorlijk goed in de hand te hebben. Ik kan me herinneren dat je wist hoe ik heette, en ik weet nog dat je vrij spectaculair verdween. Achteraf gezien is het duidelijk dat je er al eerder was geweest. Ik denk dat de eerste keer voor jou in 1981 was; toen was ik tien. Je bleef maar “O, mijn god” zeggen en me aanstaren. En je leek ook nogal over de rooie omdat je naakt was, maar inmiddels beschouwde ik het gewoon als iets vanzelfsprekends dat een oude naakte vent als bij toverslag uit de toekomst verscheen en om kleren vroeg.’ Clare glimlacht. ‘En om eten.’

‘Wat is daar zo grappig aan?’

‘Ik heb in de loop der jaren vreemde dingen voor je klaargemaakt. Boterhammen met pindakaas en ansjovis. Toastjes met paté en bietjes. Ik denk dat ik niet alleen wilde weten of er iets was wat je niet wilde eten, maar dat ik ook hoopte dat je onder de indruk zou zijn van mijn kookkunsten.’

‘Hoe oud was ik?’

‘Ik denk dat ik je op je oudst heb gezien toen je ergens in de veertig was. Ik weet niet zeker hoe oud je was toen je het jongst was; dertig misschien? Hoe oud ben je nu?’

‘Achtentwintig.’

‘Ik vind je nu erg jong lijken. De laatste paar jaar was je vooral begin veertig, en je leek geen gemakkelijk leven te hebben gehad... Ik weet het niet. In de ogen van een klein kind lijken alle volwassenen groot, en oud.’

‘En wat deden we? Op die Weide? We hadden dus blijkbaar tijd zat.’

Clare glimlacht. ‘Van alles. Dat hing af van mijn leeftijd en het weer. Je hebt me heel vaak met mijn huiswerk geholpen. We deden spelletjes. Meestal zaten we gewoon te praten. Toen ik nog heel erg klein was, dacht ik dat je een engel was; ik vroeg je heel veel over God. Toen ik een tiener was, probeerde ik je zover te krijgen dat je met me zou vrijen, maar dat wilde je nooit, wat me natuurlijk des te vastbeslotener maakte. Ik denk dat je dacht dat je me op de een of andere manier seksueel zou bezoedelen. In bepaalde opzichten was je net een ouder.’

‘O. Dat is waarschijnlijk iets positiefs, maar om eerlijk te zijn word ik op het moment liever niet met een ouder vergeleken.’ Onze blikken kruisen elkaar. We glimlachen allebei, als samenzweerders. ‘Hoe was het in de winter? In Michigan kan het ’s winters behoorlijk koud zijn.’

‘Ik probeerde je altijd onze kelder binnen te smokkelen; het huis van mijn ouders heeft een enorme kelder met verschillende kamers, en een daarvan is een voorraadkamer, met aan de andere kant van de muur de verwarmingsketel. We noemen die kamer de leeskamer omdat we er allerlei oude boeken en tijdschriften bewaren. Op een keer zat je daarbeneden en was er een sneeuwstorm en kon niemand naar school of naar zijn werk en dacht ik dat ik helemaal gek werd omdat ik je eten wilde brengen en er helemaal niet zoveel eten in huis was. Etta wilde net boodschappen gaan doen toen het begon te sneeuwen. Dus je hebt drie dagen opgesloten gezeten en oude nummers van *Reader's Digest* zitten lezen, terwijl je alleen maar sardientjes en instantmie te eten had.’

‘Klinkt ziltig. Ik verheug me erop.’ Ons eten wordt op tafel gezet. ‘Heb je ooit leren koken?’

‘Nee, ik kan denk ik niet zeggen dat ik kan koken. Nell en Etta werden altijd boos wanneer ik in de keuken meer wilde doen dan alleen maar een glas cola inschenken, en sinds ik naar Chicago ben verhuisd, heb ik niemand om voor te koken. Ik had dus niet echt een reden om het te leren. Ik heb het meestal zo druk met mijn studie en dergelijke dat ik hier eet.’ Clare neemt een hapje van haar curry. ‘Dit is echt heel lekker.’

‘Nell en Etta?’

‘Nell kookt voor ons.’ Clare glimlacht. ‘Ze is net een chef-kok uit

Detroit; zo zou Aretha Franklin zijn geweest als ze kookboeken had geschreven. Etta is onze huishoudster en manusje van alles. Ze is eigenlijk bijna onze moeder; ik bedoel, mijn moeder is... Nou ja, Etta is er gewoon altijd, ze is Duits en streng, maar ze is erg evenwichtig, en mijn moeder is een beetje zweverig, begrijp je?’

Ik knik, met mijn mond vol soep.

‘O, en dan hebben we Peter nog,’ voegt Clare eraan toe. ‘Peter is de tuinman.’

‘Wauw. Je familie heeft bedienden. Dat lijkt me een beetje te hoog gegrepen voor mij. Heb ik, eh, je familie ooit ontmoet?’

‘Je hebt mijn oma Meagram ontmoet, kort voor haar dood. Ze was de enige aan wie ik ooit iets over jou heb verteld. Ze was tegen die tijd al behoorlijk blind. Ze wist dat we zouden gaan trouwen en wilde je graag leren kennen.’

Ik houd op met eten en kijk Clare aan. Ze kijkt terug, sereen, engelachtig, volkomen op haar gemak. ‘Gaan we trouwen?’

‘Ik neem aan van wel,’ antwoordt ze. ‘Je vertelt me al jaren dat je ooit, wanneer dat ook is, met mij bent getrouwd.’

Te veel. Dit is te veel. Ik doe mijn ogen dicht en dwing mezelf aan niets te denken; het laatste wat ik wil, is mijn grip op het hier en nu verliezen.

‘Henry? Henry, gaat het?’ Ik voel dat Clare zich op de stoel naast me laat glijden. Ik doe mijn ogen open en ze pakt mijn handen stevig vast. Ik kijk naar haar handen en zie dat het werkhanden zijn, ruw en vol kloven. ‘Henry, het spijt me, ik kan er gewoon niet aan wennen. Het is nu zo anders. Ik bedoel, mijn hele leven lang ben jij altijd degene geweest die alles wist, en ik vergat gewoon dat ik het vanavond rustig aan moet doen.’ Ze glimlacht. ‘Weet je, een van de allerlaatste dingen die je tegen me zei voordat je wegging, was: “Wees genadig, Clare.” Je zei het met je citeerstem, en nu denk ik dat je mij moet hebben geciteerd.’ Ze blijft mijn handen vasthouden. Ze kijkt me vol gretigheid, vol liefde aan. Ik voel me ontzettend nederig.

‘Clare?’

‘Ja?’

‘Kunnen we een stapje terug doen? Kunnen we net doen alsof dit het eerste afspraakje van twee doodgewone mensen is?’

‘Goed.’ Clare staat op en loopt naar haar kant van de tafel. Ze gaat zitten, rechtop, en probeert niet te glimlachen.

‘Eh, goed. Jeetje, eh, Clare, eh, vertel eens iets over jezelf. Hobby’s? Huisdieren? Ongewone seksuele neigingen?’

‘Kom daar zelf maar achter.’

‘Juist. Eens kijken... Waar studeer je nu? Wat studeer je?’

‘Ik volg een opleiding aan het Art Institute; ik heb beeldhouwen gedaan en ben net begonnen met papier maken.’

‘Gaaf. Wat voor soort werk maak je?’

Voor het eerst lijkt Clare niet op haar gemak. ‘Het is zo’n beetje... groot, en het gaat over... vogels.’ Ze kijkt naar de tafel en neemt dan een slokje thee.

‘Vogels?’

‘Nou ja, eigenlijk gaat het over, eh, verlangen.’ Ze kijkt me nog steeds niet aan, en daarom verander ik van onderwerp.

‘Vertel eens wat meer over je familie.’

‘Goed.’ Clare ontspant zich en glimlacht. ‘Nou... mijn familie woont in Michigan, een klein plaatsje aan het meer dat South Haven heet. Ons huis ligt eigenlijk buiten de bebouwde kom. Het was van oorsprong van de ouders van mijn moeder, opa en oma Meagram. Hij overleed voor mijn geboorte, en zij heeft tot aan haar dood bij ons gewoond. Ik was zeventien toen ze overleed. Mijn opa was advocaat, en mijn vader ook; mijn vader leerde mijn moeder kennen toen hij voor mijn opa ging werken.’

‘Dus hij is met de dochter van de baas getrouwd.’

‘Ja. Ik vraag me weleens af of hij eigenlijk niet met het huis van de baas is getrouwd. Mijn moeder is enig kind, en het huis is echt heel bijzonder; het staat in heel veel boeken over de Arts and Crafts-beweging.’

‘Heeft het een naam? Wie heeft het gebouwd?’

‘Het heet Meadowlark House, en het werd in 1896 door Peter Wynn gebouwd.’

‘Wauw. Ik heb er foto’s van gezien. Het was bestemd voor een van de leden van de familie Henderson, hè?’

‘Ja. Het was een huwelijksgeschenk voor Mary Henderson en Dieter Bascombe. Ze scheidten twee jaar nadat ze in het huis waren getrokken en hebben het toen verkocht.’

‘Deftig huis.’

‘Mijn familie is ook deftig, wat soms wel grappig is.’

‘Broers en zussen?’

‘Mark is tweeëntwintig en studeert rechten aan Harvard. Alicia is zeventien en zit nog op de middelbare school. Ze speelt cello.’

Ik bespeur affectie voor de zus en een zekere matheid voor de broer. ‘Je bent niet al te dol op je broer?’

‘Mark is net als mijn vader. Ze willen allebei winnen, praten op je in tot je toegeeft.’

‘Weet je, ik ben altijd al jaloers geweest op mensen met broers en zussen, ook al vinden ze elkaar niet aardig.’

‘Ben je enig kind?’

‘Ja. Ik dacht dat je alles over me wist?’

‘Om eerlijk te zijn weet ik alles en niets. Ik weet hoe je er zonder kleren uitziet, maar tot vanmiddag wist ik niet wat je achternaam was. Ik wist dat je in Chicago woonde, maar het enige wat ik over je familie weet, is dat je moeder bij een auto-ongeluk om het leven is gekomen toen jij zes was. Ik weet dat je heel veel over kunst weet en vloeiend Frans en Duits spreekt; ik had geen idee dat je bibliothecaris bent. Je maakte het me onmogelijk om je in het heden te vinden; je zei dat het gewoon zou gebeuren wanneer het moest gebeuren, en hier zitten we dan.’

‘Hier zitten we dan,’ beaam ik. ‘Nou, mijn familie is niet deftig; mijn vader, Richard DeTamble, is musicus, en dat was mijn moeder ook. Ze heette Annette Lyn Robinson.’

‘O, de zangeres!’

‘Inderdaad. En hij is violist. Hij speelt voor het Chicago Symphony Orchestra. Maar hij heeft nooit zo’n succes gehad als zij. Dat is jammer, want mijn vader is echt ontzettend goed. Na de dood van moeder hoefde het voor hem niet meer zo.’

De rekening komt op tafel. We hebben geen van beiden veel gegeten, maar ik heb op het moment ook niet zoveel belangstelling voor eten. Clare pakt haar tasje en ik kijk haar hoofdschuddend aan. Ik betaal; we verlaten het restaurant en staan in de fraaie herfstavond op Clark Street. Clare draagt een ingewikkeld blauw gebreid geval en een stola van bont; ik heb mijn jas vergeten en sta te rillen.